СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 4. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 6-го січня, 1937. VOL. XLV. No. 4. Jersey City, N. J., Wednesday, January 6, 1937. THREE CENTS

UKRAINIAN CHRISTMAS

BY EDITH BROWN KIRKWOOD

For no people of the world has the Christmas season meant more reverential, and more joyous, celebration than for the Ukrainians. Today, as citizens, they are divided among the nations of Soviet Russia, Poland, Rumania, and Czechoslovakia, but the same traditions and customs are revered by all.

As these traditions are being woven into their life in the adopted country, so the Ukrainian Christmas customs will be observed in many American homes this season. For the story of some of these historic observances I appealed to Dr. A. A. Granovsky, associate professor of entomology at the University of Minnesota, and Mrs. Granovsky, both of whom have taken an active interest in the preservation of the finest of Ukrainian traditions. Reverence, poetic thought, a singularly appealing consideration for man and beast, run through the pattern of the traditional Ukrainian Christmas festival.

From Dr. and Mrs. Granovsky we learn that although much time goes into the preparation of the Christmas foods as the holiday nears, the real beginning of the preparations is during the harvest, "when a bundle of the finest hay and a sheaf of the most perfect wheat is carefully selected and stored" for the approaching season. On the day before Christmas these trophies from the harvest fields are brought out. Then, a very thin layer of the hay is spread under the table cloth, and a small bunch is placed on the floor beneath the table. The Babe was born in a manger filled with hay and straw and these are acts of humility. The sheaf of grain is placed in the corner opposite the main entrance door, where are kept the holy images, ikons, strings of colored Easter eggs, and the carved wooden pigeon representing the Holy Spirit.

The Ukrainian Christmas Eve plays a much more important part in the festivities commemorating the Nativity than does the Christmas day, Mrs. Granovsky explains, for much of the day is set apart for the religious services. Fittingly, the Christmas Eve celebration is heralded by an observance which brings delight to the children.

Just after dusk, we are told, the children are sent out with baskets filled with delicacies which have been prepared for the Christmas Eve dinner. They bear these remembrances to their godparents and to those of the relatives—especially the elderly in the family group—who are remaining in their own homes for the evening. Thus no one is denied a share in the family unity which the Christmas Eve feast honors.

"This errand," says Mrs. Granovsky, "leaves a never-to-be forgotten memory with the children as they go out into the brilliant moonlight, their feet crunching the crisp hard snow and the cold air making them grateful for their fur-lined coats. As they go on their way, they meet other groups of children bent on similar errands and there is much laughter and merrymaking.

"Not until the first star appears in the sky is the Christmas Eve feast served to the assembled household. This meal invariably is composed of twelve dishes, in memory of the twelve apostles of Christ. The table is set with the Christmas bread decorated with a candle and flowers. In the center is a large bowl of kutya. This is the traditional dish of the Ukrainians, served only twice in the year—on Christmas Eve and on the eve of the day of St. John the Baptist, when Christ's baptism is commemorated. Kutya is a combination of wheat, the coating of which has been removed by a special milling process, of honey, ground poppy seed, and pecans or other nuts. Very rarely rice is used instead of the wheat. The meal begins with the serving of the kutya eaten with almost ceremonial rite as those about the board wish each other bountiful health and plenty. Jellied fish follows, and then comes a type of borsch, holubtzee, varenykee made with various courses, other fish dishes, strudel, or stewed fruits, honey cake and tea.

"Borsch is a beet soup. At another time of the year it may be made with meat stock, but at Christmas meat in no form is used by the Ukrainians. So fish stock supplants the meat. Several vegetables are combined in the soup, but the beets give it color and when, lastly, sour cream is added, the dish comes to the table a beautiful creamy red.

"Holubtzee is a cabbage roll. This, too, often is made with meat filling but, at Christmas time, rice and tomatoes or rice and buckwheat grits are used. The cabbage head is dropped in boiling water and the leaves slightly parboiled. Then the head is pulled apart and within the larger leaves is tucked a portion of the filling. Rolled, and skewerd with a toothpick, the cabbage is baked.

"Varenykee is a noodle dough. One half of the portion of the dough is filled with mashed potatoes and rice, or mashed potatoes and cottage cheese, or with the cheese only, or mixed with Italian prunes, or sauerkraut—the filling depends on individual choice. The dough is cut in rounds, some of the filling placed upon it, another layer of the dough is placed atop this and the whole pinched together about the edges much as pie edges are treated here. These rolls are dropped in boiling water. As they rise to the top, cooked, they are skimmed out and served with sour cream.

"The dish of kutya is left in the center of the table throughout the meal and the night. When the table otherwise is cleared, after the meal is finished, several spoons and sauce dishes are placed by the dish of kutya, so that any departed spirits who may return that night, may partake of this special Christmas feast with their loved ones, an ancient touch still preserved.

"After dinner, groups of carolers, going from house to house carrying a five-pointed star which is lighted within, come to the window, ring a bell and ask permission to sing for the household. The songs over, they are invited inside and offered Christmas dainties."

One of these carols, "Good Evening to You" has been translated by Dr. and Mrs. Granovsky:

O, good evening to you, master of this household.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
Cover up the tables with the best of linen.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
Then put on the white bread freshly made of spring wheat.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
Now are coming to you three days celebration.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
First comes Holy Christmas, sacred day of Christ's birth.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
Second day is New Year's, Holy day of Basil.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.
Third is Epiphany, final celebration.
Rejoice ye! O, rejoice ye. On earth Son of God is born to us.

(The St. Paul Pioneer Press, Dec. 20, 1936.)

МИ ВСІ -- ОДНО

Пливуть пісень різдвяних звуки
Неначе з золотої ліри —
Як України ввесь простір
Залитий блеском ясних зір
Один цілющий ритм коляд...
З душі щезає тінь зневіри
І земний ад — зміняється на рай!

Ми бачимо наш вільний край
Хоч раз на рік, хоч раз на рік,
Як родиться Бог-чоловік,
Ми сильні вірою — як діти,
Для нас цвітуть містичні цвіти.
Ми всі — одно, із нами всі
Із нами — і вони...

Всі з нами — дорогі та милі:
І ті, що шляхом жертв ішли,
Ті, що спочили у могилі...
Вони тут — із нами всі.
У серці іскорки розтліли, у ватру, у пожар. —
І сильні ми, щоб стати чином!

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

Наше Різдво:

В Америці: В Україні:

Володимир Хронович.

НА СВЯТ-ВЕЧІР

Засяде нині вечором
Христос між нами за столом
і рідним в хаті стане.
Ві серцем серце зв'яже
І як давно старий міт каже:
На всіх з любовю гляне.

Спогляне в вечер цей святий
На всіх, котрим він дорогий,
та білою рукою
Хрест ніжний тихо покладе
На все, що в серцю їх святе,
що лучить їх з собою.

Засяде нині вечором
Христос між нами за столом
і з нами думкою полине
До Тих, що були разом з нами
Та нині сплять під могилками,
лягли за Матір, за Єдину.

(Різдво з 1919 року).

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА НЕ ДОЗВОЛИЛА ЦЬОГО РОКУ НА КОЛЯДУ ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ. НЕ ДАЙМО ПРОПАСТИ ВЕЛИТЕНСЬКОМУ ДОРІБКОВІ ЦЕЇ ВСЕНАРОДНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ УСТАНОВИ І КОЛЯДУЙМО НА РІДНУ ШКОЛУ, А ЗАКОЛЯДОВАНИЙ ГРІШ ПЕРЕСИЛАЙМО НЕГАЙНО ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

„OBYEDNANYE"
P. O. Box 122. Hudson Termirnal, New York, N. Y.

СВЯТИЙ ВЕЧІР В УКРАЇНІ

(Січень 1920 року. Спогад Стрільця Української Галицької Армії, котрий захорів, як і тисячі інших, на тиф, що десяткував українську армію).

—o—

У великій кімнаті шкільного будинку зібрались виздоровці. Як по важному бою. Знесилені, але побідники смерти. Перед ними життя та нові надії. Широкий шлях стрілецької слави...

Великиу стіл, біла скатерть і сіно. Так, як колись...

Увійшов сотник. Той, з яким зпід Львова, Бережан, Чорткова аж сюди зайшли. Промовив. Слова стрілами падали.

— Христос народився! А в нас родиться, воскресає наново віра і ми знову понесемо стрілецьку славу по степах України...

В очах зібраних стотисячні вогні загоріли. Ясні, тверді, сталеві.

Засіли до св. Вечері. Білими метеликами летіли думки під рідну стріху. Сідали на головах батьків, матерей — дружин та діток. Росли у спомин, солодкий як отруя...

— Бог предвічний
Народився —
Та не так, як колись...

Слова рвались, щось за горло стискало...

— — — — — — — — — — — — — — —

В інших кімнатах лиш тихий стогін нісся. На камяній долівці один поруч другого лежали. Як у розстрільній. Бо ворог лютий, страшний, холодний. Без крови, без заліза вбиває...

На стінах кліпали лямпи та малювали фантастичні постаті. Сестри-жалібниці тінями ходили. Нахилялись над недужими, зівялим листям шепотіли...

— — — — — — — — — — — — — — —

А як ніч нового життя кінчилась та воскресав день радости — стрільці-санітарі на вічну дорогу товаришів виряжали.

Зносили холодні, виснажені тіла та обережно як матері немовлят, рядом складали... Голови хрестили, стрілецькими шинелями очі закривали... Бо так жалібно гляділи, аж у душі губилися...

С. М.

НАШІ КОЛЯДКИ

Знову в нас Різдво Христове...
Ох, які згадки чудові
Про рідні хатки,
Де над краєм України
Із небесної вижини
Миготять зірки,
А снігами, вулицями,
Попід тихими хатками
Йдуть колядники.

Ох, хатини ви чепурні,
Згорблені, старі,
У вас прості наші люди,
Прості пісні пливуть з груди,
Давні, дорогі,
А їх гомін в душі нашій
Понад всю красу найкращий,
Понад всі пісні.

Хто їх може відгадати
І ту силу передати
Що вони нам шлють?
Вони врились в нашу душу
Й нашу славу всю минувшу
На дні бережуть,
Життя образ нам малюють,
Щастя, долю нам віщують,
Надії несуть.

Томуж у Різдво Христове
Затягнім коляд чудових,
Хай на землях України
Із небесної вижини
Засяє Зоря!
Розкриваймо наші душі,
Зберім сили всі минувші
З Рождеством Христа.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ГРУДИ СИЛЬНІШІ ВІД ГАРМАТ

На Святий Вечір не всі українці знайдуться в цю торжественну хвилю разом зі своїми рідними, приятелями чи знайомим. Бо як на рідних землях, так і скрізь по світі знайдуться міліони, для яких не буде родинного стола, ні можности знайтися хоч раз на рік у щирій, правдиво українській атмосфері, заколядувати та обмінятись святочними бажаннями. Та проте ледви чи буде така дійсно українська душа, якаб не згадала за цей Святий Вечір і не попала з приводу нього в особливу задуму. Бо крім релігійних почувань є ще у тім Святім Вечорі щось таке, що заставляє нас усіх задуматися хоч на хвилину ще над чимсь, що є нам усім спільне й дороге. Тим „чимсь" є наша Батьківщина — Україна та те все, що звязане з її іменем і її долею, з її радощами і її смутком. Бо чи можливо відчути правдивий дух Святого Вечора і колядувати, а разом з тим не подумати про українську землю, про ті геройські зусилля, яких треба було доконувати українському народові цілими віками, щоб на цій землі міг вдержатися український Святий Вечір, щоб на ній гомоніла українська коляда? І тому саме, що в нас заховуються ті наші традиційні Святі Вечорі, що нагадують нам оті всі гарні й такі високі й благородні речі, наші груди, коли говорити словами Івана Котляревського, повні цих благородних почувань, були довгими сотками літ нашого поневолення сильніші від тих ворожих гармат, що були виставлені проти нас на нашу загладу. Це свята правда, що „Любов к отчизні де героїть, там сила вража не устоїть". Тому не таке важне те, скільки муштрованих людей виставляють наші вороги, бо рішальним у нашій боротьбі з ними буде те, якою сильною буде наша любов до рідної землі. І якщо вона буде такою, що зробить нас спосібними до геройських учинків, потрібних для визволення Батьківщини, то перед такою любовою не устоїться ні Москва ні Варшава.

Тому, коли приходиться нам під Святий Вечір зложити святочні побажання українському громадянству, то ми бажаємо, щоб ця любов до Батьківщини, що така потрібна для справи нашого визволення, в першу чергу знищила в нас самих те, що розбиває наші сили, що анархізує наше життя і зводить його на бездоріжжя, що його опростачує і відвертає від благородних поривів. А коли ми самі станемо чистими і благородними, тоді з чистими руками і чистими думками говорім у цей Святий Вечір ось таку молитву:

Спасителю, Месіє, довго жданий,
Що з неба тут прийшов і ляг на сіні,
Поглянь на наші муки, наші рани,
Не дай в зневіру впасти Україні,
А дай, щоб всі її стежки й дороги
Вели до слави, волі, перемоги!

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Український Народний Союз вступає в новий, 1937-мий рік, з новою надією, з повною вірою в те, що в цьому році він потрапить сповнити всі зобовязання та завдання супроти свого членства й супроти нашої української іміґрації ще краще, ніж це було в минулих роках. Вступає він у цей новий рік з повною вірою в те, що й членство та українська іміграція як слід оцінять його працю і доложать ще більших і кращих зусиль для його розбудови й зросту.

А опирає він ту свою віру на дотеперішніх своїх досягненнях, на тім, що У. Н. Союз завжди сповняв усі свої зобовязання чесно, совісно, солідно. Бо за ввесь час його існування не було одного такого випадку, де У. Н. Союз не виконав би зобовязань чи навіть обіцянки, даної своїм членам.

Тому три і пів року на надзвичайному засіданні головного уряду У. Н. Союзу говорено, що ті всі члени, що обезпечили себе в часі свого вступу до орґанізації відразу в нових родах обезпечення, отримуватимуть уже в короткому часі відповідні дивиденди. І рік пізніше дивиденда для тих членів прийшла.

А на засіданні головного уряду У. Н. Союзу з лютого 1934 року було сказано, що ті всі члени, які перейшли зі старого до нового роду обезпечення, можуть мати надію, що отримають дивиденду по трьох роках членства в новому роді обезпечення. А вже 2-го січня цього року проголошено, що ті всі члени, які перейшли зі старого до нового роду обезпечення впродовж 1933 року, отримають у квітні цього року дивиденду в формі опусту однomісячної вкладки. Отже, як було сказано, так і сталося.

Згадуємо про те головно тому, щоб звернути увагу нашого загалу на ті факти, що так добре характеризують поведінку У. Н. Союзу супроти свого членства.

У. Н. Союз радіє сьогодні невимовно, що якраз тепер з Різдвом Христовим і з Новим Роком він може причинитись бодай крихітку до тої різдвяної радости, яка огортає нас з приводу Різдва Христового. Радіє, що, висказуючи своїм членам сердечні побажання веселих Свят і щасливого Нового Року, він разом з тими побажаннями може принести бодай скромний святочний дар: дивиденду для 15,000 членів.

Хай же це буде для нас усіх заохотою до дальшої праці над закріпленням та розбудовою У. Н. Союзу — слави американської України.

Христос раждається!

Головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу:

М. Мурашко, гол. предсідник;
В. Малевич, заст. гол. предс.;
Д. Галичин, гол. рек. секретар;
Р. Слободян, гол. фін. секретар-касієр.

РІЗДВЯНІ РОЗДУМУВАННЯ

Людська душа. Дивна вона і незбагнута. Від тисяч літ намагаються фільософи знайти її закони, відгадати простори, по яких вона буяє. У своїм нестримнім бажанню розкрити людську душу, ці фільософи написали чудові наукові твори й нераз підходили до неї так близько, що здавалося, що ось-ось дістануться до самого дна її тайни. Та в таких моментах душа тільки стріпувала крилами й з життєрадісним сміхом стрясала з себе всі наукові закони, якими вчені хотіли спутати її волю.

Осанна Богові, що задержує перед людьми тайну їх власної душі; що не позволяє надягнути на неї ярма льоґіки і закону; що позволяє їй свобідно буяти по небесних просторах, шукати нових шляхів, творити нові ситуації, плянувати щось невідоме! Як би вдалося вченим відкрити тайни людської душі, як би вдалося їм усталити шляхи і закони, по яких вона розгортається, — якеж нецікаве сталоб життя! Знаючи, який буде завтрішній день, позавтрішній, за рік, за десять, — як нудно булоб жити! Знаючи заздалегідь, що треба любити, а чого ні, уникаючи всіх помилок і за науковою рецептою штучно контролювати душевні почування, — чи не вбилиб ми тимсамим самих почувань?

Та знаємо, що заощаджено людині цю нудьгу, в ній є жадоба пізнання тайни людської душі. У цьому вічному змаганню пізнавати цілу правду міститься вся радість і цікавість нашого життя. Фільософи напружують свій ум, щоб відфотоґрафувати нашу душу, цю химерну істоту, якої присутність ми всі відчуваємо в серці, хоч ніхто точно не знає, хто вона така. Нераз уже здається, що їм вдалося схопити її вірний образ. Але химерна красуня іскрами засміється і в одній секунді прийме інший вид. Наново підсідаються фільософи, щоб схопити її фізіономію, і наново сипляться іскри та зміняється її вид. І так віками, тисячами літ. Нині є багато таких фільософів, які твердять, що всі тайни душі, які можна було розкрити, розкрили вже давно, півтретя тисячі літ тому, старі грецькі фільософи: Арістотель, Сократ, Плятон, Питаґор, Ґеракліт і інші. Вони запустились були в людську душу так глибоко, як тільки чоловікові було дозволено запуститись. Та дна вони всетаки не дістали. По них кожний край, кожний нарід, кожний вік, кожне покоління мають своїх дослідників, які запускаються в глибину душі, й хоч також не дістають дна, то виносять звідти чудові описи, зворушливі переживання, радість невідомого, що наповняє нас сильним бажанням жити й навіває сумом, коли з життям приходиться нам розставатись.

Як довго наша душа є нерозлучною товаришкою нашого тіла, так довго вона не є досконалою. Вона має в собі також зародки зла. Буває так, що люди несвідомо творять зло, але буває і так, що первні зла свідомо перемагають добрі сторінки людської душі. Буває так з одиницями і з цілими народами. Ціла суспільність зійде нераз на манівці, прийме фальшиві закони моралі і зачаджена ними котиться у провалля.

В такому зачадженню знаходився дві тисячі літ тому цілий тодішній цивілізований світ. Саме тоді народився Той, що приніс на світ нову мораль, нову етику, нові поняття зла і добра.

Христос відродив світ. Тому день Христового Різдва є днем провірки наших моральних і етичних засад, провірки нашої поведінки, провірки стану нашої душі. Душа наша іскриться не тільки шляхотними почуваннями, не тільки любовю, великодушністю, милосердям, пошаною, але також ненавистю, жадобою пімсти, люттю, а притім впертістю, яка придушує гарні прикмети, хоч нераз ці прикмети просяться і рвуться до життя.

В день Христового Різдва треба нам застановитися над станом наших душ, над нашими почуваннями, і подумати, чи не переважають часом у нас такі лихі прикмети, що нашим ближнім, а то й цілій нації наносять шкоду, а нас самих спихають у провалля.

В цей день треба доконче дати перевагу кращим почуванням. І саме тому: Хай з Різдвом Христовим народяться в наших душах такі ідеї, що будуть добром для наших ближніх, для нашої суспільности і для цілого нашого народу.

Тобі, Батьківщино, бажаю

Батьківщино моя, мій Рідний Краю, тобі бажання щирі тут сьогодні я складаю. Бо ти найближча нам і найдорожча в світі й зоря твойого щастя ще зійде тобі, засвітить. Прийде Різдво для всіх щасливе і велике, і буде радість скрізь, де наші поля, гори, ріки...

Тому бажаю я, щоб усі твої сини і доні подали раз собі сильні долоні і непохитно під твоїм прапором — боролися з вірою, що спільно лихо ми поборем.

Тобі бажаю теж, щоб у сучасному, важкому лихоліттю ні один син за миску сочевиці не важився спідлити честь свою і зрадити тебе, продати й до ворогів твоїх, Батьківщино, пристати.

Тому бажаю ще, щоби добро твоє і щастя й слава — були для всіх, як найважніша справа, як цей наказ, що мусимо сповнити, коли самі у щасті хочем жити.

Щоб в нас усіх любов до рідного, до свого, горіла ясно, і не інтерес власний, лиш твій, Батьківщино, був тим дороговказом для всіх, що до спільної цілі йти потрафлять разом.

І ми, як пастирі до Вифлеєму — підемо всі за світлом зорі твого щастя й віримо, що нам разом дійти до тої цілі вдасться.

І попливе з грудей десяток міліонів до стіп Спасителя-Дитяти — різдвяна пісня — коляда й подяка. Усі будуть її тоді співати, а з всіми теж і

Ваш **Максим Завзятий.**

Степан Мусійчук.

РОДИТЬСЯ СПАС НАШ, МЕСІЯ

**Різдвяна, ясна Ніч...
Чи тямите її?
У вікнах хат світел безліч,
В нас радість бє з міліонів віч,
Зазорене небо сяєво нам сіє:
Ми ждемо свого Месії.
Рознісся спів, спів чуд,
Що оживив всіх нас.
І ми пішли з усіх усюд,
Принесли в дарі кров і труд
На свій святий Парнас.
Над нашим вертепом зоря ясніла:
Родився Спас наш, Месія.
Нас жити візвав Бог;
Дарма гуля Нерон.**

**З Різдвом ми йдем до перемог:
Хоч серед смерти і трівог,
Взнесем Вкраїни трон,
Бо у душах наших віра жевріє:
Родився Спас наш, Месія.**

В. Вілімек.

НАШЕ РІЗДВО

Олекса був із нас найстарший. Одначе його вже здавна не було дома. Тому кілька літ відійшов, а приїздив до дому лише на літо на вакації та на Різдво. На вакації наймався в господарів. Знав усі: орав, сіяв, жав, їздив кіньми, накладав добре на віз снопи чи сіно, косив. Селяни про нього говорили, що то був би добрий наймит, бо й руки в нього і голова, як треба. „Ба, правда, він і мудріший, ніж ми всі. Має школи. Вчений!"

Вчений! З чого тут учитися? Його мати не в силі виживити четверо менших дітей, а селянки по своїх синах, які вчилися в господарській школі, знають, скільки воно коштує, які тисячі. Відкіля ця бідна мама взяла би тисячі! А всеж той хлопчище держиться там у місті, вчиться, та чи видержить довгі літа?

А прийдуть свята. Селянські сини похожають у випрасованому одязі, до праці не візьмуться, ні рукою не рушать, тай мама не допустила би до того, щоб її синок щось робив, має руки наче панночка. Олекса? Цей інакший. Ніякої праці не боїться. Наймається, заробляє. Приїхав худорлявий, відїздить трохи підгодований, обсмалений, руки тверді наче сталь, а в кишені має гроші, найбільшу свою силу. Та це не тисячі, яких потребував би.

Село все при кінці вакацій було цікаве: відїде Олекса знову, чи останеться за наймита, як наймитом був його батько. Та він знову відїхав із постановою „вивчитися на пана".

Видали ми його рідко. Або був на роботі, або сидів при книжках. Літом сонце припекло його, що був смаглявий, та зрештою був блідий, мовчазний. Мало коли бавився з нами, молодшими. Та колиж таки на нас глянув, то так мило й щиро.

Раз сталося, що Олекса приїхав незвичайно у шкільному році. Ні, не приїхав залізницею. Не мав грошей. Вибрався пішки до мами, своєї одинокої потіхи. По дорозі підвіз його автомобіліст. Був знову блідий, начеб довго не їв. Мав лише одні штани тай ті виходжені, що аж світилися. Через ті штани прийшов. І ще довго не міг рішитися, чи має так вибиратися до дому. Мама тоді дуже плакала над бідним хлопцем. Штани йому поцерувала, а потім стала розглядатися за новими. Мала трохи грошей присkладаних, кілька корон позичила їй крамарка й господар, у якого працювала, дав їй завдаток. І на другий день Олекса розпрощався з нами та питався: „Ви не маєте мені зазле, що я забрав вам усі гроші? Не матимете на хліб".

Як ми моглиб йому мати зазле. Олексу ми всі любили.

*

У полі дув морозний вітер, а мороз вимальовував на наших вікнах фантастичні країни. Дні радощів великих і малих наближалися скоро. Ми рахували дні, коли буде Святий Вечір, коли Ісусик буде роздавати дарунки, хоч ми не вірили, щоб дав нам щонебудь із тих гарних забавок, які ми бачили в повітовому місті за виставами.

Може Мотря і Яким дістануть від громади чобітки, може Аничка або я дістанемо, як у школі роздаватимуть на Різдво. Одначе гарної забавки нам ніхто не дасть. Тому ми так нетерпляче ждали Олекси. Він знову приїде, погойдає нас на колінах, вдивлятиметься у нас своїми синіми очима — і це буде наша найбільша радість на Різдво.

І той день вкінці прийшов. На дворі була заверуха, кожний на дворі обтулювався кожухом. Ми всі обступили ватру. Мама готовила святу вечерю. Хтось затупотів за дверима, обтріпував сніг із чобіт. Двері відчинилися і в них станув — наш Олекса. Бліде лице натягнулося, говорив слабим, захриплим голосом. Мати сплеснула руками.

— Як ти виглядаєш, дитино!

Опустив куферок, що його держав, на землю. Хиткою ходою поступив далі й опав на лавку біля печі. Не говорив. Лише його глибокі, гарні очі дивилися на нас якось погасло й говорили за нього. Був хорий. Виснажений. Хотів сміятися, та не міг. Вказав на ліжко. Ми уложили його. Пив чай з ромену. Всеньке пополудне були ми дуже пригноблені, не кричали. В нашій хаті було тихо, начеб хто в ній умирав. В ночі Олекса спав неспокійно. Та й ми в журбі за нього не могли вснути. Віддихав тяжко, хвилинами постогнував. Мама сиділа біля нього, я бачив її у пів-сні, як його приголублювала, гладила та шептала:

— Ах, ах, що тобі сталося, мій хлопче?

Рано привела лікаря. Сказав, що не дуже здорове тіло ослабло — з частого недоїдання. По селі відразу рознеслося, що наш Олекса приїхав на Різдво до дому вмирати та що вже скінчиться його туга стати „паном" — додавали зараз.

— Він ніколи добре не наївся. Він це має з того, що не їв! Деж то, така наука коштує тисячі, а деж діди можуть набрати тих тисяч!? Не хотів бути наймитом, як його батько. Ось і має...

І ми, його малі брати та сестри, ввесь день ходили на пальцях попри його ліжко та перешіптувалися про його смерть.

Цього дня було Різдво Христове. У вікнах по хатах і в дворі засяли світла ялинок. Ми все ходили лише дивитися на радощі щасливіших людей. Та Мотря, старша сестра, роздобула десь свічечки тай каже:

— Будемо світити свічки. Кожне з нас має одну. Чия скорше згасне, той помре найскорше. Мама задля Олекси заборонила нам це. Та ми таки поставили на свому. Свічки світилися, всі вигоріли й погасли, лише Олексова ще палахкотіла. Віск розливався, вогонь зїдав його, одначе ґніт піднімався все вгору та не хотів потонути в воску. Начеб відзеркалювалося в ньому Олексове завзяття, із яким вибрався був у світ широкий. Ми з радости скричали, а мама прибігла від Олексового ліжка до стола подивитися на свічку. Нараз за нами щось зашуміло. Стояв над нами Олекса. Був у біллю, блідий, одначе його очі набирали вже знову здорового блеску. Нахилив голову до стола і свічку загасив.

— Так! — додав — це байка! — і вже сміявся. — Ця не вмре тому, що не хоче!

З його голосу пробивалася сильна воля. Взяв мене на руки та підніс аж до стелі.

— Ви переконалися, що я ще маю силу! А ви, мамо — звернувся до мами — відчиніть мій куферок!

У куферку показалося чудо. Були там різдвяні дарунки від Олекси, для мене, Мотрі, Якима й Анички: для мене і Якима мяч і рукавиці, сестри дістали по светері, мама дістала вовняну хустку на голову і теплі черевики.

Мама дивувалася:

— Відкіляж ти взяв це все?!

— Я не міг уже довше голодувати. Закинув на якийсь час науку. Я приняв місце рисівника в одному підприємстві. Дістав мою першу плату.

Роздали дарунки між нас. І для себе привіз щось, чого ми у схвилюванні навіть не запримітили. Олекса приїхав також у свому першому новому одязі та плащі.

То було найгарніше Різдво в нашій родині. Ми пішли пізно спати. Радощам справді не було кінця.

А всеньке село дивувалося: ждали його смерти, одначе Олекса далі ступав переможно своїм шляхом.

(З чеської мови переклав **М. Н.**).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, подає до відома всім своїм членам, що на річних зборах 1. січня, вибрано такий уряд на 1937 рік: Павло Статків, предс.; Б. Вітушинський, заст.; К. Пілат, секр. фін.; М. Ґенеґа, кас.; Ю. Гвіздь, секр. рек.; Вол. Кардаш, Петро Кардаш і Ст. Могила, контрольори; В. Сас і Т. Горін, комітет хорих; І. Воробель і Т. Горін, хоружні. Збори відбудуться в пятницю, 8-го січня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на означений час та привести нових кандидатів до Тов. і У. Н. Союзу. — П. Сташків, пр.; М. Ґенеґа, кас.; К. Пілат, фін. секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 330, повідомляє своїх членів, що уряд на 1937 рік є: М. Русин, предс.; М. Копанишин, заст.; Н. Паламар, секр.; І. Дацишин, заст.; А. Аликійчук, кас.; М. Басій, заст.; Ф. Скибінський, В. Петрашек, контрольори; І. Драбич і Й. Франків, опікуни хорих. Збори будуть відбуватися в 2-гу неділю по першім, в гали У. Н. Дому. Просимо членів платити місячні вкладки на час. — Н. Паламар, секр.

М. Костишин.

ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ

Серпанок сірий звисав довкруги,
Місяць дивився зза хмар без втоми,
Бачив — сіріли царські шоломи
В сріблистім сяйві зірок подруги.

Мов тіни смирно пройшли пустині,
Бо віра силу у них скріпила,
На клич пророцтва душа спішила
Поклін віддати Божій Дитині.

Ніч вифлеємська в сяйві купалась,
Ніжно дріжали земські простори,
Як відізвались ангельські хори,
„Слава во вишних" пісня здіймалась.

В той час, як Діва, наче лелія,
Дитя на сіні вбого повила,
Мов у колиску в ясла вложила,
Над ним чувала при сні Марія.

— — — — — — —

Ніч вифлеємська зорить над нами,
Дух покріпляє на ріднім полі,
Гартує силу рватись до волі,
Не бути в гнеті вічно рабами.

Вулькан клекоче, море гуляє,
Бряжчать кайдани, кати лютують,
Кінець блахманства бачать і чують,
Бо хтож про нього в світі не знає?!

„Спокій!"...

Тимчасом в рухах багнети:
Неситі прагнуть людської крови,
В різні провадять світ до обнови...
А ми ідемо слідом комети

У бій за волю; бо час настане:
Народ по трудах спічне в спокою,
Свобідно стане рядить собою,
Як в морю крови втопить кайдани.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЯК РОБИТЬСЯ ПРОТИУКРАЇНСЬКУ НАГІНКУ.

Польська преса зчинила була недавно крик, що, мовляв, українці порозбивали гроби польських вояків на цвинтарі у Винниках під Львовом. У звязку з тим арештовано двох українців, Сидурка і Козака, яких обтяжив місцевий поляк Божемський. Він зізнав на поліції, що бачив, як Сидурко і Козак розбивали джаґаном польські могили. Побачивши його, Козак, мовляв, грозив йому револьвером, що як не буде мовчати, то його, Божемського, убе. Давав йому навіть 5 зл. за додержання тайни. Тимчасом слідство в цій справі ствердило, що сам Божемський ушкодив польські могили. Дня 22. листопаду відбулася на цвинтарі льокальна візія і Божемський демонстрував свій учинок та примірював вістря джаґана до вибитих його рукою знаків. Арештованих українців випустили на волю.

НЕБЕЗПЕЧНА ДЕКЛЯМАЦІЯ.

У Дрищеві, повіт Бережани, арештовано тому три місяці Михайла Лотоцького за виголошення на святі Рідної Школи в Бишеві деклямації, що видалася поліції протидержавною. Після тримісячного слідчого арешту М. Лотоцького випустили на днях на волю.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

Коло Франкфурту впав з висоти 1,000 метрів німецький літак. Згинули летуни Ян Завоя і Горт Шредер. Завоя, поляк, був спеціялістом від далеких летів і мав багато відзначень. До Німеччини виїхав був у торговельних справах як представник одної шлеської гути.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАМТРАМК, МІШ., Збори Товґ ім. Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 10-го січня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо буде справоздання всіх урядників за минулий рік та інші справи до полагодження. Подаємо до відома, що уряд на 1937 рік такий: М. Касій, предс.; С. Стравняк, заст.; І. Курчак, фін. секр.; І. Заблоцький, заст.; Д. Васько, рек. секр.; М. Шаран, заст.; М. Чубка, кас.; Н. Тиро, заст.; О. Курочка, І. Гайдук, А. Патра, контр. комісія; пані Гох, пані Вуйтович, Я. Білецький, М. Савчук, надз. хорих. — Дмитро Васько, секр.

Ступнево.

Син оженився проти волі батьків. Висилає до них приятеля і каже, як має повідомити батьків, що він оженився:

— Скажи їм насамперед, що я вмер, а потім ступнево приготови їх до того, щоб вислухали правду.

—o—

Ще прийде час, що радіо зовсім заступить часописи!

— То виключене!

— Чому?!

— Ану спробуйте завинути щось у радіо!

Беркові Шульвольфові померла жінка. Приятель старається потішити його.

— Не гризися, їй тепер добре. Вона є тепер на лоні Авраама.

Берко Шульвольф зітхає:

— Бідний Авраам!

—o—

— Де ти був учора? — питається жінка чоловіка.

— А вмієш мовчати?

— Як гріб!

— Коли так, то мовчи й не питайся!

СВЯТОЧНІ БАЖАННЯ ВІД УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ І КУПЦІВ

УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ МІСТА НЮ ЙОРКУ, ЯК РІВНОЖ ПІДПРИЄМСТВАМ І ВСІМ ПРИХИЛЬНИКАМ

складаємо щирі бажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ.

ВІДДІЛ 11-ТИЙ О.Д.В.У. В НЮ ЙОРКУ.

ARMITAGE 4575. RES. SEELEY 0298

MICHAEL KANIUK

FUNERAL DIRECTOR

Automobiles for All Occasions.—Free Use of Modern Chapel

2321 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ І ВСІМ КОСТУМЕРАМ

—: бажае :—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

STEPHEN NOWACKI

GROCERIES and MEATS

BELL 2286. 601 LEHIGH AVENUE, PALMERTON, PA.

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

—: бажае :—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

СТЕФАН ДМИТРИК

ВЛАСНИК ГОСТИННИЦІ

DELAWARE ST., PALMERTON, PA.

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

— і —

ВСІМ ПРИЯТЕЛЯМ

—: бажае :—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВАСИЛЬ ДУБАС

Tel. ESSEX 2-0079. 542 S. 18th ST., NEWARK, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ І ПРИЯТЕЛЯМ

ДЕМКО ХОМИН

БОРО КОНТРОЛЬОР В ОЛИФАНТ, ПА.

КОЛИ ВИ ПАЛИТЕ ВУГЛЯ — ЗАМОВЛЯЙТЕ

MIDVALLEY COAL

Велика нагода для кожної української родини, що уживає вугля. Продаємо за готівку:

NUT $10.00, STOVE $10.25, PEA $8.75, COKE $10.50, OLGA $9.00.

Замовте один тон у

NICHOLAS BERKEY COAL DEALER

711 GROVE STREET, IRVINGTON, N. J.

і переконайтеся самі, що заощадите 2 доляри на тоні.

PHONE: ESSEX 3-9528.

ЛЕМКІВСЬКА КОЛЯДКА.

Пришли-сме ту щедраци,
Чи готови колачи,
Щедрий вечер, добрий вечер!

Христе, Христе, Мария
На престолі стояла,
Три крижики тримала,
Щедрий вечер, добрий вечер!

А ви, люде, знайте,
Бога споминайте,
Наше право дайте,
Щедрий вечер, добрий вечер!

Наше право невеличке,
Лем корития вівса,
Щедрий вечер, добрий вечер!

Кед не мате колача,
Уведте нам рогача,
Зорвеме му правий ріг,
Будеме на тім трубіти,
Пана Бога просити,
Щедрий вечер, добрий вечер!

Дайте же нам, дайте,
Кед нам мате дати,
Бо ми ту не маме
Коли довго ждати.
Щедрий вечер, добрий вечер!

RADIO.

Хор ім. Лисенка при укр. прав. церкві в Алентавн, Па., дасть концерт з коляд через радіостацію WCBA—WSAN, між 9:30 і 10:00 вечором, в середу Святого Вечора, 6-го січня 1937, під управою п. Івана Засворського.

A Merry Christmas and a Happy New Year to you

And may your mind be free from worry, because of

SOUND INSURANCE PROTECTION

JOHN MARTINEC

General Insurance Broker

1125-73rd St., BROOKLYN, N.Y.

Tel. BEachview 2-2217

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Українська бездітна ЖІНКА дістане домове заняття. Трое людей до обслуги: батько, син і дочка. Голоситися треба до: 2-4

UKRAINIAN TAWERN,
715 Alabama St., St. Joseph, Mo.

„РІЗДВЯНА РАДІОВА ПРОГРАМА".

Подається всім інтересованим до відома, що в програмовій годині п. Андрія Гардиша, з Мк. Кармел, зо стації WAZL з Гейзелтон, Па., буде співати Український Мужеський Хор, РІЗДВЯНІ КОЛЯДИ під проводом диригента п. Михайла Мельника з Мт. Кармел, дня 7. січня 1937, від години 2:00 до 2:30, а від 2:30 до 3:000 буде дальше продовжуватись мішана програма з їх орхестрою і солістами. 4

УВАГА! ПІТСБУРЩИНА! УВАГА

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ в McKEES ROCKS, PA. буде передане

РІЗДВО В УКРАЇНІ

(„CHRISTMAS IN UKRAINE"

через Радіо Стацію KDKA, Pgh, Pa.

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР

В СЕРЕДУ, 6-го СІЧНЯ 1937

від год. 10 до 10:30 ввечір.

В програмі візьмуть участь: Дитячий Хор укр. церкви в McKees Racks під умілою управою учителя-диригента Волод. Шостачко. Укр. Орхестра під управою здібного укр. музика Богдана Ягелло. Солісти і солістки. — На Святий Вечір в год. 10. ввечір перенесімся духом в Рідний Край, і як діти одної великої Української Родини зійдімся при Радіо Стації KDKA. 4

о. Денис Кульматицький.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

— бажае —

всім прихильникам і знайомим власник ресторану

82 JOINER ST., ROCHESTER.

Tel.: 4129 X

СИДОР АНДРІЇВ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

— бажае —

всім члена і членицям Тов. Запорозька Січ, від. 206 УНС

МИКОЛА ВЕЦАЛ,

секретар від. 206

у Вунсакет, Р. Ай.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болячі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.

L. A. BEHLA

320 W. 86 St., New York City,

Близько Бродвею.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ

ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСІМ СВОЇМ КОСТУМЕРАМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

КОНСТАНТИН ШЕВЧУК З ДРУЖИНОЮ

ВЛАСНИК ГРОСЕРНІ І БУЧЕРНІ

Tel.: ST. 1163 J. 279 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСІМ СВОЇМ ПОКУПЦЯМ І ПРИЯТЕЛЯМ

ДМИТРО АНТОНІВ

ВЛАСНИК ГРОСЕРНІ І БУЧЕРНІ

Tel. ST. 6855. 174 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСІМ СВОЇМ ПОКУПЦЯМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

МИХАЇЛ ГРИЦАК

ВЛАСНИК УКРАЇНСЬКОЇ ПЕКАРНІ

Tel.: ST. 1816. 84 KELLY STREET, ROCHESTER, N. Y.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА

під назвою

SQUARE DEAL PROVISION & GROCERIES, Inc.

94 FIRST AVE., BET. 5 & 6 STS.

НА РІЗДВО

СПЕЦІЯЛЬНІ ЦІНИ НА ВСЯКІ СВІЖІ Й ВУДЖЕНІ МЯСИВА:

Власного виробу САЛЬЦЕСОНИ
СВІЖІ КОВБАСИ
СВІЖІ СОСЧКИ
СВІЖІ ЗАДНІ ШИНКИ
СВІЖІ ПЕРЕДНІ ШИНКИ
КАШАНІ КИШКИ
ВУДЖЕНІ ШИНКИ
ВЕПРОВІ НІЖКИ
ВУДЖЕНКА З РЕБЕРКАМИ
СВІЖІ Й ВУДЖЕНІ ТЕНДЕРЛОЙН
SQUARE DEAL КАВА
КВАШЕНА КАПУСТА
КРАЙОВІ ШИНКИ
КРАЙОВІ БЕЙКОН
КРАЙОВІ ОГІРКИ
КРАЙОВІ САЛАМІ

Повищі продукти, все це випродукувала Українська Кооператива й за те все ручиться, що є все свіже й першої якости.

PAIN-EXPELLER

Болі в плечах? Дістаньте швидку і певну полекшу кількаразовим натиранням.

ПЕРИН-ЕКСПЕЛЛЕР

вживається вдоволяючи від 1867 року.

LINIMENT

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N.Y.

Tel. Ludlow 4-2568.

ВСІМ СВОЇМ КЛІЄНТАМ

— і —

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

—: бажае :—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

МИХАЙЛО ПІЗНАК

Phone: WORTH 2-1572. 51 CHAMBERS ST., NEW YORK CITY.

УРЯД ТОВ. У. Н. СОЮЗУ, ВІДДІЛ 292 В ДІТРОЙТ, МІШ.

—: бажае :—

УСІМ СВОЇМ ЧЛЕНАМ І СИМПАТИКАМ У. Н. СОЮЗУ

И ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ІВАН ФОРИСЬ, предс.; ПЕТРО КІЗЕЛ і ЙОСИФ МАСЛЯК, секретарі; ІЛІЯ АНДРУСЕВИЧ, касієр.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

JOSEPH BILINSKY

МЯСАР, ВИРОБЛЯЄ МЯСНІ ВИРОБИ

TELEPHONE: 1250. 41 LARK STREET, COHOES, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВСІМ ЧЛЕНАМ ТОВ. ім. Т. ШЕВЧЕНКА, ВІД. 252 УНС

МИКОЛА БАТЮК,

секретар

ВЕСЕЛИХ СВЯТ УСІМ УКРАЇНЦЯМ У ШІКАГО

—: желяе :—

ВАСИЛЬ ПАНЬКІВ

ВЛАСНИК SUPREME RESTAURANT

Phone: SEELEY 9230. 1959 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажае :—

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

УКРАЇНЕЦЬ

DR. STEPHANUS HRYNIEWIECKI

PHYSICIAN and SURGEON

Office Hours: 2 to 8 P. M. — Sundays by Appointment Only.

Tel.: Humboldt 4207. 2406 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

БР. СВ. КИРИЛА И МЕТОДІЯ, ВІД. 86 У. Н. СОЮЗУ

—: бажае :—

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

— і —

ВСІМ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ЇХ РОДИНАМ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВІДДІЛОВИЙ УРЯД.

РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ НА МАДЯРЩИНІ

На кілька тижнів перед Різдвом (отже в Пилипівку) зявляються на засипаних снігом дорогах дивні малі люди. Біла дорога окружає червоне від морозу дитяче личко, на голові паперова золота корона, янголик у білій одежі притискає до себе вертеп, обсвічений свічечками. Цей малий гурток поступає до кожних воріт, стукають до дверей кожної хати й усюди приймають їх радо. Вони кладуть вертеп на землю, довкола них стають півколом домашні та колядують.

Після коляди один із „стареньких пастухів" кладеться на землю, гладиться по білій бороді та починає жартівливу суперечку з іншим пастухом, який, спершись на пастирську палицю, надаремне старається свому хлопячому голосові надати старечого тону. Потім виступає янгол і сповіщає, що народився Ісус. Пастирі та три царі вибираються тепер у дорогу — довкола кімнати — до Вифлеєму, шукати Спасителя. Клякають перед вертепом і дають Ісусові дарунки. Потім іще раз роздається коляда і „вифлеємісти" (як на Мадярщині зовуть цих дітей) виходять із хати та спішать до іншої у сніжну, ясну ніч.

І по святах ідуть ріжні, народні забави-звичаї. І так на 30 грудня (день дідей убитих у Вифлеемі) діти вганяють по селі з вигинчастими вербовими прутами та бють прохожих, а рівночасно бажають їм здоровля. Є народне повіря, що тими прутами можна прогнати заразки недуги з тіла. На Сильвестра виливають олово, з якого відчитують собі долю.

У добі скрути.

— Я сказав їй, що колиб вона дала мені гарбуза, я наложив би на себе руку.

— Так? А щож вона на те?

— Вона спиталася, чи мій брат міг би потім дістати те місце по мені!

—o—

Лист довжника.

„На жаль, я не міг цього тижня нічого заплатити, та зате на другий тиждень дам два рази стільки, що нині..."

—o—

— Знаєш, як уперше вбралася в нову мою весняну сукню, то впала в екстазу (захоплення)!

— Ах, яка шкода! А може то ще дасться вичистити?

БУДЕННІ РОЗДУМУВАННЯ ПІД СВЯТО

Принявся у нас гарний звичай, що перейшов уже в традицію, що рік-річно при нагоді свят складаємо собі взаїмні побажання та ділимося в гуртку своїх знайомих, споминами з минулих літ. Водночас укладаємо собі пляни на майбутнє, але притім майже ніхто не згадує про щось повседневне, а загально шкідливе, мовляв, щоб не псувати святочного настрою.

Всупереч тому принятому (хоч і гарному) звичаєві хочу сьогодні, у цю святочну хвилину, поділитися з читачами деякими „неприємними" спостереженнями. Застерігаютя, що зовсім не маю на думці „псувати" комусь святочного настрою. Хочу піддати під розвагу справу, над якою варто трохи глибше застановитися. А саме над нашим питомим балакунством і нашою легковірністю, що нераз стають причиною непорозумінь, сварок, роздорів та інших нещасть.

Вже у сміховинку ввійшло те, як то наші селяни розповідають про свої справи—влучно підхоплене в комедії „Свідки"—і замісць розказати справу коротко, ясно, чи відповісти на питання,—так або ні, то розказують цілі „гісторії", від діда й прадіда почавши, а на своїх домашніх клопотах кінчаючи, і тим тільки замотують ясну справу.

Легковірність і балакучість, це наші дідичні недуги, що від віків точать український нарід, розбивають його, роблять дрібничковим, сварливим, заголюканим, — і не позваляють сконсолідувати в одну сильну національну спільноту.

Наведу кілька примірів.

Поїхав чоловік до Америки на заробіток, збирав сотик до сотика, щоб поправити собі господарство. Вертаючись до краю, в приступі щирости, розбалакався з якимсь незнайомим подорожнім,—і до дому вертається без грошей, бо підчас балаканини його обікрали. А вже просто до своєрідного „мистецтва" доходять в обманюванню й видурюванню грошей ріжні обманці на торгах, чи відпустах. Нераз останню корову продав дядько, щоб покупити дітям чоботи, чи заплатити податок, але через свою легковірність дасть себе намовити на купно якогось бляшаного перстеня, або старого попсованого годинника з залізним ланцюхом—купуючи як „золото". Або просто „програє" останній гріш в „три карти", вірючи, що за 5 зл. виграє 10. Таких і подібних прикладів можна наводити дуже багато.

Загляньмо у внутрішне життя села. Кожний знає, як то „курсує" тут жіноча „пошта". Зійдуться дві-три жінки і цілими годинами оповідають собі „новини". Замісць занятися якоюсь корисною працею, будуть молотити язиками, що хто робив, що говорив, що варив, де ходив . . . Але це ще дурниця: така „пошта" чує за обовязок подати ті „новини" далі, розуміється, підливаючи їх відповідним „сосом". І так скаже Катерина Марині, Марина Ільчисі і новина блискавкою летить з одного кінця села на другий. По дорозі дехто не дочує, дехто перекрутить, доложить, або відійме, часом і вмисно „поперчить" і з маленької мушки робиться великий віл. Буває ще гірше, бо часто-густо так от із пальця виссуть собі якусь сплетню і вмисне пускають в село, розвалковуючи, а через те шкодять добрій славі людини, а притім тратять дорогий час на дурниці, коли нераз у хаті повно бруду, а діти світять голими колінами.

Ця балакучість захопила не тільки села, але також наші міста і містечка. Тут теж „курсує бездротна пошта". І сумно стає, що нераз навіть інтеліґентні доми вправляють той „спорт". Через такі сплетні, непровірені вістки, панує по наших селах і містечках незгода та ріжні „тертя", які — що є саме найбільш загрозливе — переносяться звичайно до культурних і громадських установ, ширять роздори і дуже шкодять праці.

Ця сама історія є з більшістю наших низових, а навіть окружних товариств. Багато балакаємо, ще не було засідання, ані ухвали, а вже ціла громада знає, що Виділ „задумує" зробити, розуміється на тих задумах остається. Ми просто не вміємо панувати над своїм язиком, над своїми почуваннями. Говоримо часто тоді, коли треба мовчати, але мовчимо як мури, коли треба говорити!

Коли будемо дошукуватись причини тієї балакучости, то дійдемо до висновку, що тут входить в гру головно наша несвідомість. Бо відома річ, що чим людина інтеліґентніша, розумніша, тим мешне балакуча і навпаки. Чим менше людина читає, чим менше працює, а більше лінюхує, тим більшу чує потребу „вибалакатися".

Коли замісць сплетень та легковірности прийде здоровий розсудок, а замісць балакунства систематична праця на всіх ділянках суспільно-громадського життя, тоді будемо певні, що настануть для нас кращі часи і багато веселіші свята, як їх святкуємо тепер. („Наш Прапор").

Андрій Качор.

ГЕРЦЕҐОВИНСЬКІ РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ

У Герцеґовині, гарній гористій країні (що після розпаду Австро-Угорщини припала Югославії) живе серед багатьох мусулман також чимало католиків, а між ними й українці, що переселилися туди ще перед війною з Галичини. У країні, де селянські хати одна від одної далеко, як усюди в горах, часто церква стоїть дуже далеко. Селяни і їх родини можуть знайти час для далекої дороги до церкви лише в неділю та в конечних випадках, зрештою відправляють богослуження дома. Завдяки цьому заховалися гарні релігійні звичаї. Один із тих звичаїв такий:

У першу неділю посту ставить господар дому посеред дерев'яної миски скляночку, обложить її ватою або вичесаними нитками з полотна, а на це насипле пригорщу-дві пшениці. Це ввесь час мусить стояти вогке у теплі. Небаром зерно починає кільчитися, а на Святий Вечір зазеленіється. На Святий Вечір замість скляночки ставлять свічку або до скляночки наливають оливи, до неї дають гніт і засвічують.

День перед Святим Вечором господиня приготовила тісто на білий хліб, вимісила і гарно виробила. На хлібі витискає краєчком склянки кола, корону, хрестик і інші християнські знаки. Задля того мужчини мусіли вже передше господині повирізувати гарні взори. Цей хліб і малі колачики без квасного тіста пече старанно господиня, щоб їх роздати дітям.

А коли в опівночі люди вернуться з церкви, господиня кожному, також наймитові та наймичці дає склянку вина. Потім виріже з хліба один із витиснених перстенів, вмочить у своїй склянці, ним гасить свічку, що є в склянці, відчиняє вікно та співає голосно і святочно: „Христос родився!" Сусідня хата перейме цю вістку і вона несеться від хати до хати по всій околиці. Так то серед ночі чути слова гарної коляди: „Христос родився!"

РІЗДВО НА ОСТРОВІ РІЗДВА

Різдво та ґеографія.

У світі є лише три острови, які свою назву виводять від „Різдва". Це три англійські острови. Найменший між тими трьома островами лежить напроти Бретонського рога (отже в Новій Шотляндії). Другий Різдвяний Острів, що має 700 душ населення, є на Тихому океані, а саме яких 400 миль на південь від Яви. Третій Різдвяний Острів належить до ґрупи островів Фенікса на Тихому океані. Цей третій острів відкрив англійський подорожник Джеймс Кук ось серед яких обставин:

Вже 34 дні та 34 ночі плавав Кук із залогою корабля та не знаходив ні сліду суходолу. Засоби свіжого мяса вже кінчилися. Кук сидів, задумавшись.

І знову минула ніч. Настав день 24 грудня 1777 року. Перше проміння сонця заблисло над океаном. Нараз один із моряків скрикнув: „Земля!"

Кук сумно похитав головою. Саме обрахував положення. Вони були далеко від островів Маркіза посеред океану. До найближчих відомих островів треба було принайменше чотирьох днів подорожі.

А таки вони наближалися до суходолу. Кілька годин пізніше моряки почули землю під ногами. Кук мерщій схопив мапи та поробив знаки в місці, де була відкрита ним земля. Його люди досліджували острів. Не був він великий, одначе рістня була чудова, цілі гаї бананових і кокосових пальм, серед яких жили дивні птахи та невідомі звірі. Людей на острові не було.

І коли Кук ходив побережжям, розглядаючи овид крізь люнету та відкривав щораз то нові менші острівці, люди його вибралися на лови. Святий Вечір цього гурта відважних людей складався з дивних птахів смаку каплунів, великих сіро-зелених яєць, печених у гарячому попелі, смачних овочів і солодкого кокосового молока.

У крузі товаришів Кук охрестив цей острів, який відкрили на сам Святий Вечір — Крізмес Айленд. Подорожники осталися так через свята, а вже на четвертий день виправа поплила в дальшу дорогу на захід Південного моря.

В 1888 році поселила Англія на цьому острові, так сказати, примусово людей. Перші мешканці острова мусіли боротися з птахами: досі їм зовсім не були відомі люди і їх зброя, тому не давалися так легко прогнати із своїх безчисленних гніздищ. Меви та голуби впали першою жертвою поселенців.

Весела є теж назва острова, що також пригадує англійське Різдво. Це острів Пломпудінґ коло побережжя південної Африки. Скелі прибережних гір похожі на родзинки у пломпудінґу й відси пішла назва острова.